

Nowoczesne narzędzia informatyczne Policji w systemie zarządzania badaniami kryminalistycznymi

insp. dr Michał Białęcki
Komenda Główna Policji
ORCID 0000-0003-0684-3212

nadkom. Artur Lepalczyk
Szkoła Policji w Pile
ORCID 0009-0002-2716-9132
e-mail: artur.lepalczyk@sppila.policja.gov.pl

Streszczenie

Niniejszy artykuł pokazuje ewolucję kryminalistyki oraz proces jej cyfryzacji w polskiej Policji, koncentrując się na przejściu do „nowej ery” wspieranej przez nowoczesne systemy informatyczne mające na celu poprawienie funkcjonalności, a także efektywności działań policyjnych w obszarze prowadzenia postępowań przygotowawczych.

Autorzy publikacji przedstawiają przejście od papierowych metod dokumentowania czynności procesowych do zaawansowanych systemów teleinformatycznych, rozumiane jako ewaluację do w pełni zintegrowanego środowiska cyfrowego. Proces ten jest istotny z uwagi na kluczową rolę Policji w zapewnianiu bezpieczeństwa państwa. W opracowaniu przybliżono zasoby i efektywność wdrażanego od 2015 roku Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych (ERCDS) odgrywającego kluczową rolę jako narzędzie wspierające prowadzenie czynności procesowych oraz dotychczasowe wdrożenie innowacyjnego systemu znakowania śladów kodami IDSP (QR CODE), który zrewolucjonizował pracę w składnicach dowodów rzeczowych, eliminując błędy formalne, skracając czas na zarządzanie i dysponowanie zabezpieczonymi w ramach czynności procesowych dowodami rzeczowymi.

Artykuł koncentruje się na zaprojektowanym do wdrożenia w latach 2026–2028 modułowi e-Rejestru Badań Kryminalistycznych (e-RBK). System ma stanowić przełom w komunikacji między jednostkami/komórkami dochodzeniowymi a laboratoriami kryminalistycznymi Policji, oferuje pełną standaryzację zlecania ekspertyz, automatyczny wybór placówek badawczych oraz możliwość śledzenia statusu analiz w czasie rzeczywistym. Program e-RBK nie tylko „domyka” elektroniczny obieg informacji o dowodzie – od miejsca zdarzenia aż do uzyskania opinii biegłego (ekspertyzy) – ale również tworzy fundament pod implementację sztucznej inteligencji w analizach śledczych. Wdrożenie to jest prezentowane jako milowy krok w profesjonalizacji formacji, zwiększający transparentność i efektywność procesu wykrywczego.

Słowa kluczowe: cyfryzacja Policji, e-RBK, ERCDS, proces wykrywczy, dowody cyfrowe, IDSP, sztuczna inteligencja w kryminalistyce, automatyzacja, digitalizacja, standaryzacja, transparentność.

Czym jest „Elektroniczny Rejestr Badań Kryminalistycznych”? Pytanie będące fundamentem niniejszych rozważań pozwoli na przybliżenie teraźniejszych i przyszłych potrzeb w obszarze kryminalistyki, a także umożliwi wskazanie nowych trendów rozwoju polskich organów ścigania,

umożliwiając tym samym podniesienie efektywności pracy Policji.

Na tym początkowym etapie analizy należy przybliżyć sam termin: kryminalistyka. By móc uniknąć jakiegokolwiek błędu przy definiowaniu pojęcia, należy pierwotnie zapoznać się z syste-

mem tej nauki, odnosząc się do jej składowych, czyli: przedmiotu, metody i celu. (Kulicki, 1994, s. 28). Na łamach pierwszego zeszytu „Archiv für Kriminalanthropologie und Kriminalistik” w 1898 r. Hans Gross pisał, że: „Kryminalistyka jest elementem wiedzy przyrodniczej w prawie karnym: to, co ona wie, czego dowodzi i co chce wykryć, czego uczy i co przedstawia, opiera się na ścisłych podstawach obserwacji. Przedmioty jej badań, jej usług to realia prawa karnego w najszerszym tego słowa znaczeniu” (Kulicki 1994, s. 28). To tak naprawdę pierwsze zdefiniowane pojęcie kryminalistyki, jakie powstało w literaturze opisującej jej zagadnienia. W publikacjach dotyczących kryminalistyki autorzy wskazują, że to właśnie Hans Gross jest twórcą jej pierwszego systematycznego wykładu, na łamach którego wykreował omawiane pojęcie (Gutekunst, 1974, s. 19). Od tego czasu, zarówno nauka kryminalistyczna jak i definicja samej kryminalistyki, dosyć mocno ewoluowała. Proces ten jest przede wszystkim skutkiem wzrostu i modyfikacji przestępczości w XIX wieku oraz konieczności podejmowania różnych działań, będących wynikiem poszukiwań środków walki z przestępczością. Sam rozwój nauk biologicznych, chemicznych czy fizycznych przyczynił się do rozważań nad ewaluacją samego pojęcia. Szukając definicji we współczesnej literaturze można napotkać wiele wypracowanych teorii dotyczących określenia przedmiotowego zagadnienia. Tadeusz Hanusek (2005, s. 23–24) w swojej publikacji „Kryminalistyka. Zarys wykładu” tworzy obszerną definicję kryminalistyki określając ją jako: „naukę o taktycznych zasadach i sposobach oraz o technicznych metodach i środowiskach rozpoznawania i wykrywania prawnie określonych, ujemnych zjawisk społecznych, a w szczególności przestępstw i ich sprawców oraz udowadniania istnienia lub braku związku pomiędzy osobami i zdarzeniami; a także zapobiegania przestępstwom i innym niekorzystnym, lecz prawnie relewantnym zjawiskom. Nauka ta zajmuje się również strategią przewidywania i przyszłego rozpoznawania oraz zwalczania tych zjawisk, zwłaszcza poprzez zapobieganie ich powstaniu i rozwojowi”. Kryminalistyka związana jest z identyfikacją sprawcy, w szczególności jego sposobu działania, mechanizmem powstawania śladów będących częścią dowodową w prowadzonych postępowaniach przez organy ścigania.

Kryminalistyka stała się wszechstronną dziedziną kreującą trendy w obszarze walki z szeroko rozumianą przestępczością. Ma praktyczny charakter, jej głównym zadaniem jest wspieranie procesu wykrywania przestępstw, ustalania ich sprawców oraz gromadzenia i analizowania dowodów. Choć w dużej mierze kryminalistyka opiera się na doświadczeniu praktyków, dziedzina ta korzysta z wielu dyscyplin naukowych, w tym: z fizyki, biologii czy chemii, a także nauk technicznych. W praktyce oznacza to, że zabezpieczone ślady i dowody z miejsc zdarzeń mogą być poddane dokładnemu zbadaniu, dzięki czemu możliwe jest odtworzenie przebiegu zaistniałych zdarzeń, a nawet precyzyjna identyfikacja osób uczestniczących w przestępstwie.

M. Kulicki (1994, s. 41) stwierdza, iż „metodą badań naukowych kryminalistyki jest integracyjne stosowanie

osiągnięć szeregu nauk, zwłaszcza takich jak: logika, chemia, fizyka, biologia, psychologia, psychopatologia, socjologia, etiologia i fenomenologia kryminologiczna, wiktymologia oraz opracowywanie własnych oryginalnych metod i środków, które z kolei – aczkolwiek przewidziane dla procesu – wykorzystywane bywają w dyscyplinach pozaprawnych”. Dzięki temu na kryminalistykę możemy spojrzeć znacznie szerzej, zdefiniować wręcz analitycznie, oprzeć się o jej genezę, metodę, a nawet działania.

W oparciu o powyższe rozważania wskazać należy, że „pojęcie kryminalistyki jest złożone, albowiem nauka ta wykazuje nie tylko rozliczne związki z kryminologią, której dziedziny takie jak etiologia, symptomatologia czy wiktymologia profilują i kierunkują kryminalistykę, ale także pojęcie to obejmuje bardzo różne działy nauk, charakteryzuje jej funkcje oraz wyznacza podstawowe dziedziny jej praktycznych zastosowań” (Hanusek, 2002, s. 36). Choć mówi się, że niekiedy błędnie wskazuje się na fakt łączenia kryminologii z kryminalistyką z uwagi na wyraźne występującą pomiędzy nimi różnicę. „Faktem jest, że zarówno kryminologia jak i kryminalistyka mają służyć temu samemu celowi, którym jest zwalczanie przestępczości oraz zapobieganie jej” (Czeczot, Tomaszewski, 1996, s. 18). Należy podkreślić, że kryminalistyka musi korzystać z osiągnięć wielu innych nauk, dyscyplin wiedzy, do których należą: nauki prawne, przyrodnicze i techniczne (Hołyst, 1993, s. 20).

Do istotnych funkcji kryminalistyki należą:

- funkcja rozpoznawcza,
- funkcja wykrywczą,
- funkcja dowodowa,
- funkcja zapobiegawcza (Hanusek, 2002, s. 36).

Dzięki metodom kryminalistycznym możliwe jest skuteczne wykrywanie sprawców przestępstw oraz odtwarzanie przebiegu zdarzenia.

„Historia kryminalistyki jest nierozzerwalnie związana z dziejami organów ścigania i kształtowaniem się policji kryminalnej. Służby utrzymujące porządek w państwie, początkowo zorganizowane prymitywnie, stosowały zabiegi, takie jak: obserwacja, rejestracja, a nawet badania identyfikacyjne pisma” (Tuzimek, 2022, s. 56). Jednakże o powstaniu kryminalistyki, rozumianej jako nauki w pełni samodzielnej, niezależnej od innych, można mówić dopiero od ostatniego dziesięciolecia wieku XIX, kiedy to upowszechniono prace trzech badaczy. Każdego z nich w różnych krajach uważa się za „ojca kryminalistyki”, są to: Alfons Bertillon, Franciszek Galton oraz Hans Gross (Hanusek, 2005, s. 16).

Obecnie Policja odgrywa istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego oraz bezpieczeństwa obywateli. Na bezpieczeństwo składa się ogół działań, strategii oraz środków mających wpływ na funkcjonowanie państwa i obywateli. Policja jest organem powołanym do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego (Ustawa o Policji, 1990, art. 1 ust.1), a przede wszystkim do ścigania sprawców przestępstw i walki z przestępczością.

Nawiązując do historii Policji należy wskazać, że już w latach 20. XX wieku Policja Państwowa

(1919–1939) była „organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych”, powołanym do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego (Ustawa o Policji Państwowej, 1919, art. 1 i art. 2). Wówczas do jej zadań należały działania porządkowe i szeroko rozumiana walka z przestępczością kryminalną. Policja Państwowa, będąca formacją scentralizowaną podległą Ministrowi Spraw Wewnętrznych, jako organ władz samorządowych i prokuratorskich, zobowiązana była do prowadzenia dochodzeń i ścigania sprawców przestępstw. Po wprowadzeniu do powszechnego użytku w roku 1928 Kodeksu Postępowania Karnego (Oleś, 2024), Policja Państwowa odgrywała znaczącą rolę jako organ procesowy. Z mocy nałożonego prawa miała za zadania realizować czynności procesowe na polecenie sądu i prokuratury. W kwestiach dowodowych, Policja Państwowa w sprawach o przestępstwa mniejszej wagi (rozpatrywane przez sąd grodzki), w szczególności prowadzonych w formie dochodzeń dotyczących występkę zagrożonego karą pozbawienia wolności do lat dwóch lub karą grzywny (Oleś, 2024), po przeprowadzeniu czynności dowodowych była uprawniona do wnoszenia i popierania sporządzonego aktu oskarżenia dotyczącego przestępstw ściganych z urzędu. Ówczesna Policja działając w zastępstwie prokuratora była organizacją uprawnioną do wykonania tego rodzaju czynności. Na strukturę Policji Państwowej składało się na kilka rodzajów służb, m.in.:

- pion śledczy Policji Państwowej,
- policja drogowa, zajmująca się zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku na drogach publicznych (Jóźwiak, Kierski, Nowakowski, Zagził, 2019, s. 10);
- pion polityczny istniejący zaledwie pięć lat (1919–1926), który realizował szczególny rodzaj tajnych zadań, ukierunkowany na czynności inwigilacji i „śledzenia osób lub organizacji wywrotowych, zagrożających państwowości Polski” (Jóźwiak i in., 2019, s. 10);
- Policja Lotnicza, utworzona w roku 1939.

Pion śledczy zasługuje na szczególne podkreślenie, ponieważ „zajmował się realizacją najważniejszych funkcji, jaką było zwalczanie przestępczości” (Jóźwiak i in., 2019, s. 10). Kiedy w roku 1928 wprowadzono do użytku przepisy Kodeksu Postępowania Karnego, jednym z zadań, jakie przydzielono Policji Państwowej, oprócz wykonywania poleceń sądu i prokuratury, było prowadzenie postępowań przygotowawczych w postaci dochodzeń (Oleś, 2024).

Obecnie Policja jest podstawową formacją państwową zobowiązaną z mocy ustawy (Ustawa o Policji, 1990) do ochrony bezpieczeństwa obywateli oraz do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja służy obywatelom i państwu, zapewniając poszanowanie obowiązującego prawa.

Dzięki inicjatywom prewencyjnym i profilaktycznym Policja wzmacnia bezpieczeństwo społeczne oraz sprzyja utrzymaniu stabilności państwowej. Funkcjonariusze, wykonując swoje obowiązki, działają w granicach prawa, z poszanowaniem praw i wolności obywatelskich. Jej status prawny umocowany jest w Konstytucji RP oraz w ustawie o Policji, która szcze-

gółowo określa katalog zadań, a także uprawnienia i obowiązki funkcjonariuszy. Zgodnie ze wskazanym aktem prawnym, do podstawowych zadań Policji należy m.in.: ochrona życia, zdrowia i mienia obywateli, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, zapobieganie przestępstwom i wykroczeniom, ściganie sprawców czynów zabronionych oraz kontrola przestrzegania prawa w zakresie określonym przez ustawodawcę (Ustawa o Policji, 1990, art. 1 ust. 2 pkt. 1–10).

Jednocześnie, na podstawie przepisów ustawy Kodeks Postępowania Karnego (Ustawa Kodeks postępowania karnego, 1997), Policja wykonuje polecenia sądu, prokuratury oraz prowadzi pod jej nadzorem śledztwa lub dochodzenia. Granice tych działań są określone w ustawie, co czyni Policję organem kluczowym dla toku postępowania przygotowawczego. W praktyce to właśnie na pracy policjantów spoczywa główny ciężar walki z przestępczością. Funkcjonariusze w trybie art. 308 KPK zabezpieczają miejsce zdarzenia, wykonują niezbędne czynności procesowe m.in. wykonują oględziny miejsca zdarzenia, zabezpieczają dowody, a w toku dalszych czynności przesłuchują świadków, podejmują czynności dowodowe zmierzające do ustalenia i zatrzymania sprawców przestępstw – np. zlecają wykonanie ekspertyz kryminalistycznych.

W XXI wieku zwalczanie przestępczości jest ogromnym wyzwaniem, z którym muszą mierzyć się organy ścigania. Współczesna przestępczość to nie tylko kradzieże, rozboje czy włamania. Cyfryzacja, coraz to nowsze technologie informatyczne powodują zmiany nie tylko w obszarze życia codziennego, ale przede wszystkim w obszarze cyberprzestępczości. Nowe technologie redefiniują rzeczywistość, oferując z jednej strony udogodnienia dla każdego człowieka, z drugiej zaś są wyzwaniem dla organów ścigania. Wynika to ze specyfiki przestępstw popełnianych z wykorzystaniem technologii informatycznych. Równolegle cyfryzacja i informatyzacja, to również elementy niezbędne, przydatne, a wręcz niezbędne do efektywnej realizacji zadań Policji.

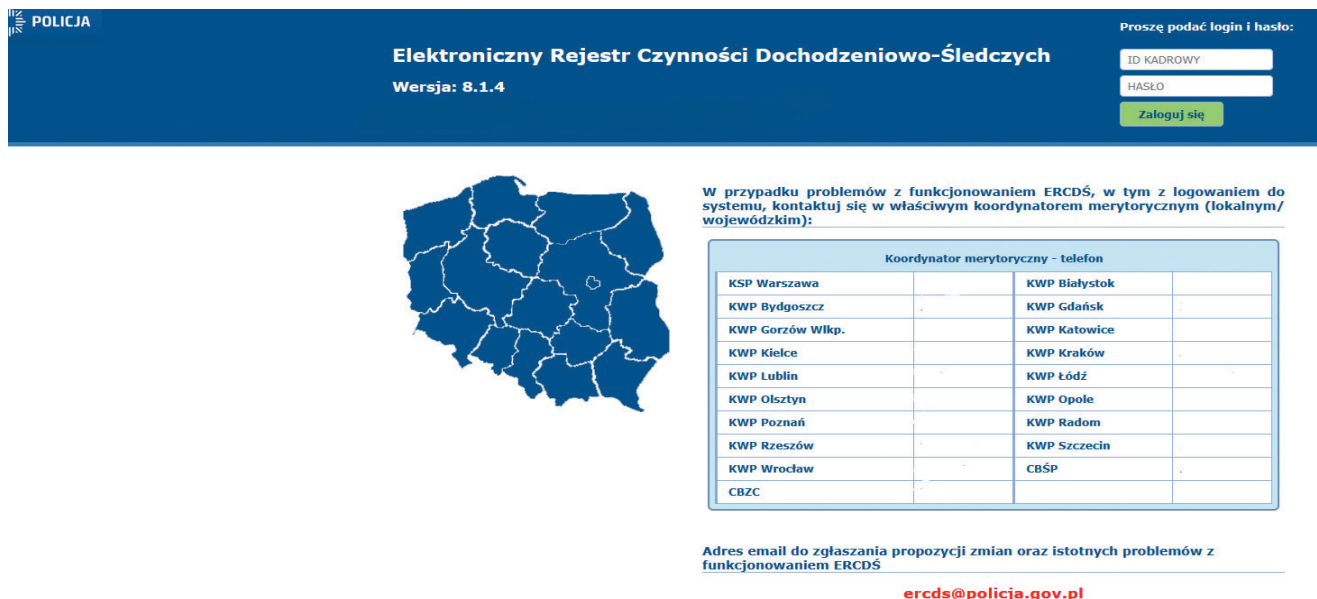
Rozwój technologii przyniósł Policji wiele korzyści, które wpłynęły na szeroko rozumiany rozwój, również ten związany z nowym modelem gromadzenia danych. Komputery oraz narzędzia bazodanowe przyczyniły się do tworzenia szeregu narzędzi cyfrowych, umożliwiających gromadzenie i analizę obszernej ilości danych, mających związek z szeroko rozumianą przestępczością, a także przyczyniających się do poprawy efektywności pracy organów ścigania. Do takich baz danych można zaliczyć:

- zbiór danych, w których rejestruje się informacje dotyczące zaistniałych przestępstw, w tym szczegółowe informacje na temat *modus operandi*,
- zbiór danych zawierający informacje o sprawcach popełnianych przestępstw,
- zbiór danych dotyczący osób zaginionych,
- zbiór danych zawierający odwzorowania odbitek linii papilarnych oraz danych dotyczących analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) oraz wielu innych zbiorów danych, które to w znaczny sposób usprawniają obecnie pracę Policji.

Współczesne organy ścigania stoją przed coraz większymi wyzwaniami nie tylko w obszarze zagrożenia nowymi metodami przestępczymi, ale także w kontekście realizacji zadań związanych z dynamiką prowadzonych postępowań, koniecznością gromadzenia i przetwarzania ogromnych ilości danych oraz zapewnieniem bezpieczeństwa systemom i dostępności do nich.

Postępująca cyfryzacja znacząco wpływa na sprawność i skuteczność działań oraz możliwość realizacji zadań, zwiększa efektywność prowadzonych działań, szczególnie w pionie kryminalnym. Ma także istotny wpływ, w obszarze kontroli i nadzoru, na sposób wykonywania czynności służbowych.

Policjanci, w związku z realizacją ustawowych zadań w zakresie prowadzonych postępowań karnych, wykonują liczne czynności procesowe. Są to: przesłuchania świadków/podejrzanych, oględziny miejsc, rzeczy i osób, zabezpieczanie dowodów oraz czynności rejestracyjno-ewidencyjne. Stosunkowo do niedawna znaczna część dokumentacji była prowadzona w formie wyłącznie papierowej, co wiązało się z przepisywaniem tych samych danych oraz czasochłonnym wypełnianiem dokumentów piśmem ręcznym. Odpowiedzią na te wyzwania stał się wdrożony w Policji w 2015 r. *Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo-Śledczych (ERCDS)*.

Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo-Śledczych
Wersja: 8.1.4

Proszę podać login i hasło:

ID KADROWY
HASŁO
Zaloguj się

W przypadku problemów z funkcjonowaniem ERCDS, w tym z logowaniem do systemu, kontaktuj się w właściwym koordynatorze merytorycznym (lokalnym/wojewódzkim):

Koordynator merytoryczny - telefon			
KSP Warszawa		KWP Białystok	
KWP Bydgoszcz		KWP Gdańsk	
KWP Gorzów Wlkp.		KWP Katowice	
KWP Kielce		KWP Kraków	
KWP Lublin		KWP Łódź	
KWP Olsztyn		KWP Opole	
KWP Poznań		KWP Radom	
KWP Rzeszów		KWP Szczecin	
KWP Wrocław		CBŚP	
CBZC			

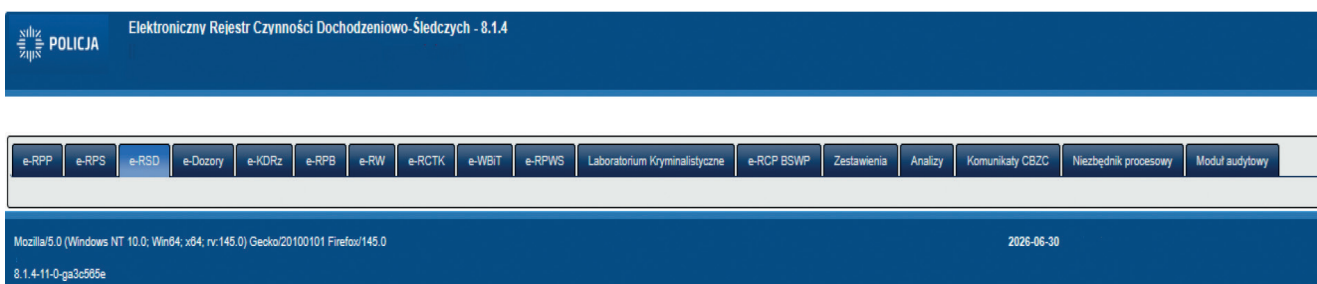
Adres email do zgłaszania propozycji zmian oraz istotnych problemów z funkcjonowaniem ERCDS
ercds@policja.gov.pl

Ryc. 1. Widok ekranu tytułowego ERCDS oraz logowania. Opracowanie własne

Jest to narzędzie cyfrowe, stale unowocześniane, które wspiera funkcjonariuszy służby kryminalnej w codziennej pracy. ERCDS jest prowadzony w systemach teleinformatycznych Policji, w których informacje przetwarzane są w sposób zautomatyzowany. Należą do nich dane osobowe gromadzone w urządzeniach ewidencyjnych w ramach postępowań karnych, karnych skarbowych i w sprawach o czyny zabronione nieletnich.

Zgodnie z § 3 ust. 2 Zarządzenia nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 października 2020 r. w sprawie funkcjonowania Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych w ERCDS prowadzi się m.in. następujące urządzenia ewidencyjne:

1. rejestr śledztw i dochodzeń (e-RSD);
2. rejestr czynności zleconych do wykonania przez jednostki Policji albo inne organy uprawnione do prowadzenia postępowania przygotowawczego (e-RPP);
3. księgę dowodów rzeczowych (e-KDRz);
4. rejestr wydanych postanowień o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego i wykonanych badań specjalistycznych (e-RPB);
5. rejestr czynności techniczno-kryminalistycznych (e-RCTK);
6. rejestr pozytywnych wyników sprawdzeń uzyskanych z krajowych lub zagranicznych baz śladów biologicznych albo daktyloskopijnych (e-RPWS).

Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo-Śledczych - 8.1.4

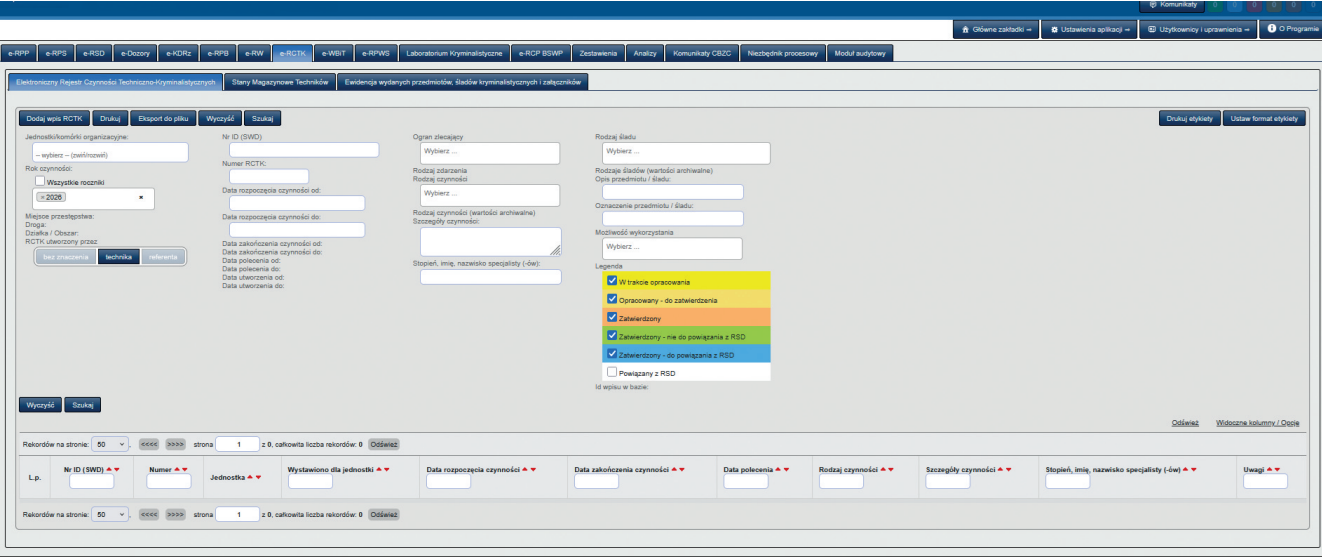
e-RPP e-RPS **e-RSD** e-Dozory e-KDRz e-RPB e-RW e-RCTK e-WBIT e-RPWS Laboratorium Kryminalistyczne e-RCP BSWP Zestawienia Analizy Komunikaty CBZC Niezbędnik procesowy Moduł audytowy

Mozilla/5.0 (Windows NT 10.0; Win64; x64; rv:145.0) Gecko/20100101 Firefox/145.0 2026-06-30
8.1.4-11-0-ga3c555e

Ryc. 2. Widok poszczególnych urządzeń ewidencyjnych Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych. Opracowanie własne

Dzięki intuicyjnemu interfejsowi i przyjętym funkcjonalnościom, ERCDS pozwala na rejestrowanie prowadzonych przez Policję postępowań, czynności wykonywanych w tych postępowaniach, nadzorowanie ich biegu, szybkie i wygodne wyszukiwanie danych oraz generowanie formularzy i sprawozdań, wprowadzając tym samym nową jakość w pracy policjantów. ERCDS wpisuje się w szerszy proces cyfryzacji organów ścigania. Jest to narzędzie, które nie tylko ułatwia codzienną pracę funkcjonariuszy, podążając za ich oczekiwaniami, ale również wyznacza nowe standardy w zakresie skuteczności i szybkości prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Z punktu widzenia kryminalistyki narzędzie to pozwoliło znacząco wpłynąć na poprawę ewidencjonowania czynności kryminalistycznych, które spoczywają w dużej mierze na technikach kryminalistyki. ERCDS, z uwagi na zautomatyzowany zbiór danych, pozwala w szybki i prosty sposób zewidencjonować wykonane w ramach realizacji zadań w obszarze procesowym czynności techniczno-kryminalistyczne, ułatwia także ich wyszukiwanie, co przekłada się na szybkość i efektywność prowadzonych postępowań.

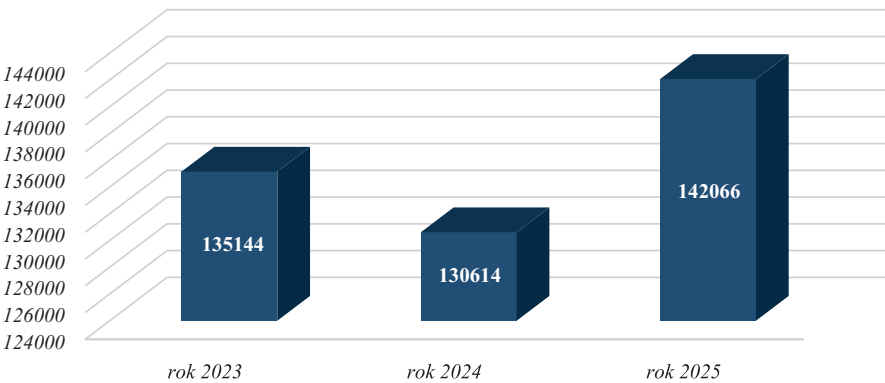

Ryc. 3. Widok zakładki e-RCTK w ERCDS. Opracowanie własne

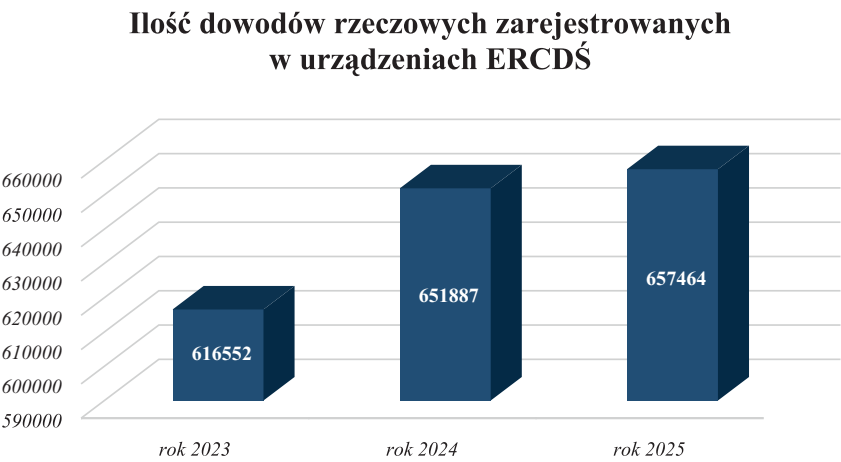
By móc zobrazować, jak duże znaczenie dla poprawy realizowanych przez funkcjonariuszy Policji czynności dochodzeniowo-śledczych niesie utworzenie narzędzia jakim jest Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo-Śledczych oraz wdrożenie elektronicznej rejestracji czynności techniczno-kryminalistycznych, wskazano poniżej statystykę zgromadzonych w urządzeniach ewidencyjnych e-KDRz oraz e-RSD wg stanu na dzień 01.09.2026 r. – śladów kryminalistycznych, dowodów rzeczowych oraz postępowań przygotowawczych w latach 2023–2025.

W 2025 r. policjanci zabezpieczyli i zaewidencjonowali w urządzeniach ERCDS – 142 066 śladów kryminalistycznych i 657 464 pozycji dowodów rzeczowych oraz dokonali rejestracji 717 988 postępowań przygotowawczych. W analogicznym okresie 2024 r. było to odpowiednio: 130 614 śladów kryminalistycznych, 651 887 pozycji dowodów rzeczowych oraz 741 387 postępowań przygotowawczych, natomiast w 2023 r. było to odpowiednio: 135 144 śladów kryminalistycznych, 616 552 pozycji dowodów rzeczowych oraz 759 337 postępowań przygotowawczych.

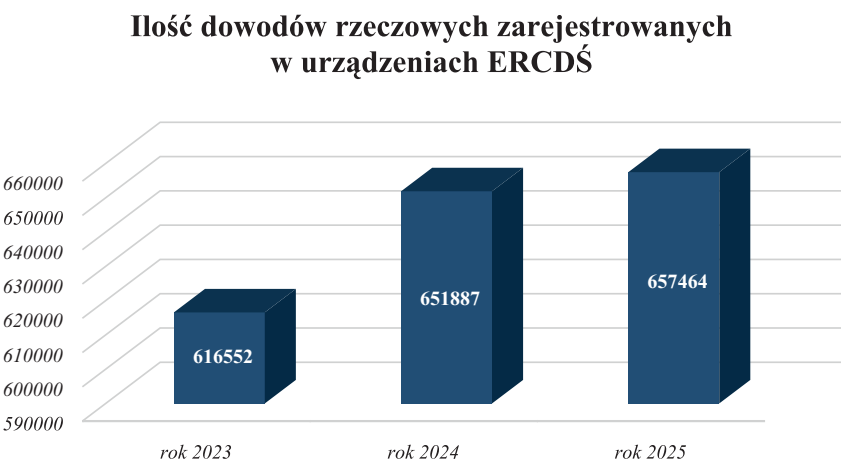
Ilość śladów kryminalistycznych zarejestrowanych w urządzeniach ERCDS

Ryc. 4. Liczba śladów kryminalistycznych zarejestrowanych w urządzeniach ERCDS w latach 2023–2025

Ryc. 5. Liczba dowodów rzeczowych zarejestrowanych w urządzeniach ERCDS w latach 2023–2025

Ryc. 6. Liczba postępowań zarejestrowanych w urządzeniach ERCDS w latach 2023–2025

W Biurze Kryminalnym KGP – komórce merytorycznej odpowiedzialnej za utrzymanie i rozwój ERCDS, w latach 2017–2023 realizowano projekt w ramach optymalizacji systemu pn. „Wprowadzenie w Policji elektronicznej rejestracji śladów i przedmiotów”, który uzyskał rekomendację Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) oraz dofinansowanie ze środków unijnych na wdrożenie. Celem projektu

było podniesienie jakości w zakresie ewidencjonowania dowodów rzeczowych i śladów kryminalistycznych, także w policyjnych składnicach dowodów rzeczowych. Dzięki zaprojektowanym założeniom, w rejestrach ERCDS wdrożono rozwiązania informatyczne polegające na zastąpieniu opisu śladów i przedmiotów zabezpieczonych przez funkcjonariuszy Policji oznaczeniem w postaci kodu graficznego QR CODE (IDSP).

L.p	Identyfikator - stopień, imię i nazwisko specjalisty ▲ ▼	Rodzaj / Opis	Oznaczenie	Kod IDSP / Możliwość wykorzystania / Uwagi	Przekazał
1	001001 - asp. Jan KOWALSKI	Ślad: biologiczny substancja potowo-tłuszczowa zabezpieczona z koła kierownicy samochodu o nr rej. PP..... na jedną szt. paleczki wymazowej	1	 PO2022S00000001 Wyszukaj badania śladów biologicznych	
2	001001 - asp. Jan KOWALSKI	Przedmiot: lampa przednia lewa od samochodu osobowego VW Passat o nr rej. PP.....zabezpieczona w całości w opakowaniu kartonowym	2	 PO2022P00000001 Wyszukaj badania mechanoskopijne	

Ryc. 7. Postać kodu graficznego QR CODE (IDSP). Opracowanie własne

Wygenerowany, przy wykorzystaniu systemu ERCDS kod IDSP, jest drukowany na wykazie dowodów rzeczowych oraz na specjalnej etykiecie samoprzylepnej, a następnie umieszczany na opakowaniach śladów/przedmiotów. Zastosowanie kodowania IDSP pozwala na szybką, a zarazem bezproblemową identyfikację zabezpieczonego śladu czy przedmiotu oraz powiązanie go ze sprawą.

Ponadto, każdy technik kryminalistyki i inny funkcjonariusz ma możliwość wygenerowania i wydrukowania kodu kreskowego identyfikującego policjanta. Kod ten można nakleić na metryczkę lub opakowanie zabezpieczonego śladu lub przedmiotu. Umieszczony na specjalnej etykiecie samoprzylepnej kod zastąpił stosowany dotychczas lak lub silikon, na których policjanci odciskali swoje referentki. Udoskonalony format przełożył się na skrócenie czasu procesu ewidencjonowania oraz przyjmowania/wydawania przez depozytariuszy zabezpieczonych dowodów rzeczowych i śladów kryminalistycznych. Wpłynął także na wzrost efektywności przeprowadzanych inwentaryzacji dowodów rzeczowych i śladów kryminalistycznych przechowywanych w składnicach, a także na wyeliminowanie błędów formalnych i merytorycznych oraz innych uchybień.

Kierując się potrzebą ciągłego udoskonalania systemu, przy ścisłej kooperacji z Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji oraz laboratoriami działającymi przy komendach wojewódzkich/Stołecznej Policji, zaproponowano nowe rozwiązanie – budowę modułu informatycznego, który pozwoli usprawnić i podnieść skuteczność procesów badawczych i śledczych. Prowadzone prace, w ramach wspólnego projektu pn. „Budowa e-Rejestru Badań Kryminalistycznych (e-RBK), w ramach Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych”, zaplanowanego na lata 2026–2028, skoncentrowane są na dostosowaniu się do rosnących wyzwań w przedmiocie zarządzania informacją i materiałem dowodowym oraz na konsolidacji działań na poziomie jednostek i komórek organizacyjnych oraz laboratoriów kryminalistycznych Policji.

Tworzony projekt, podobnie jak jego poprzednik, również otrzymał rekomendację MSWiA, w wyniku czego uzyskano dofinansowanie ze środków Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Pozytywna opinia resortu dała możliwość realizacji kolejnego etapu rozwoju technologicznego, jakim jest zbudowanie jednolitego i scentralizowanego systemu, umożliwiającego elektroniczną rejestrację zlecenia, przebiegu i wyników badań kryminalistycznych wykonywanych w toku prowadzonych przez Policję postępowań karnych. Scentralizowany e-RBK wprowadzi nową jakość nadzoru nad wewnętrznym i zewnętrznym obiegiem dokumentacji oraz obiektu badawczego i spowoduje ich pełną rozliczalność powiązaną ze statusem realizacji sprawy/badania. Z przyznanych środków zostaną sfinansowane m.in. prace programistyczne oraz doposażenie w sprzęt IT wszystkich laboratoriów kryminalistycznych Policji.

Głównym celem e-RBK jest standaryzacja i cyfryzacja procesu obiegu przedmiotu badawczego oraz dokumentowania badań kryminalistycznych wykonywanych w policyjnych laboratoriach. Do chwili obecnej większość

informacji gromadzonych jest jedynie w wersji papierowej lub znajdują się w rozproszonych bazach danych, co znacznie ogranicza dostęp i możliwość ich analizy oraz wymiany między jednostkami Policji. Projektowany moduł zakłada elektroniczne zlecenie i zarządzanie badaniami kryminalistycznymi w całej formacji. Implementowane w ERCDS nowe funkcjonalności w zakresie elektronicznego przepływu informacji do policyjnych laboratoriów kryminalistycznych o przedmiotach i śladach kryminalistycznych, zabezpieczonych zarówno przez technika kryminalistyki, jak i referenta sprawy, stanowi pierwszy etap i możliwość uruchomienia modułu e-RBK. Tworzone narzędzie pozwoli na cyfrowe przesłanie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, którego nowa formuła umożliwi automatyczny wybór z predefiniowanego katalogu: rodzaju specjalności, zakresu badań, przykładowych pytań do biegłych oraz załączenie elektronicznie zaewidencjonowanych w ERCDS dowodów rzeczowych oraz materiałów porównawczych. Poza możliwością elektronicznego zlecenia badań kryminalistycznych i rejestrowania próbek dowodowych, kluczowym będzie opcja śledzenia postępu analiz, monitorowanie statusu badań w czasie rzeczywistym, usprawniając tym samym komunikację pomiędzy policjantem prowadzącym postępowanie a biegłym. Referenci spraw będą mogli szybciej i sprawniej pozyskiwać wyniki ekspertyz i opinii kryminalistycznych. W kontekście optymalizacji systemu, w celu racjonalizacji zasobów komórek badawczych, nastąpi pełna integracja laboratoriów kryminalistycznych Policji. Dane o terminach realizacji będą pomocne przy ustaleniu, w którym laboratorium czas wykonania opinii będzie najkrótszy. Dodatkowo e-RBK zakłada automatyzację oceny jakościowej pracy techników kryminalistyki w oparciu o pozytywne wyniki sprawdzeń w bazach DNA i śladów daktyloskopijnych (tzw. HITY DNA/AFIS).

Wprowadzenie e-RBK ma kluczowe znaczenie dla skuteczności procesu wykrywczego. Dzięki digitalizacji dokumentacji czas oczekiwania na wyniki badań znacząco ulegnie skróceniu, co będzie miało bezpośredni wpływ na dynamikę postępowania karnego. Zgromadzone w systemie dane pozwolą uniknąć błędów ewidencyjnych czy zagubienia dokumentacji. Ponadto będzie dostępne szybkie porównanie nowych śladów z poprzednimi analizami – co może prowadzić do ujawnienia powiązań między pozornie niezależnymi zdarzeniami. Nowe funkcjonalności systemu zapewnią także lepszą kontrolę nad obiegiem dowodów i obiektów badawczych, wysoką jakość wykonywanych ekspertyz i wydawanych opinii, a także zwiększą transparentność całego procesu badawczego.

E-RBK, dzięki modułowej budowie, będzie determinantą dalszej cyfrowej transformacji służby kryminalnej Policji. Niewątpliwie to realna zmiana jakościowa i szansa na rozwijanie sztucznej inteligencji w analizie kryminalistycznej oraz szybsze reagowanie na zagrożenia przestępczością i jej zapobieganie. Istotnym jest również zwiększenie społecznego zaufania do działań Policji poprzez transparentność i rzetelność procesów dowodowych.

Z uwagi na rozbudowaną strukturę modułową, wdrożenie e-RBK planowane jest etapowo, z uwzględ-

nieniem zakupu sprzętu IT dla policyjnych laboratoriów kryminalistycznych, a także szkoleń dla funkcjonariuszy i pracowników laboratoriów – użytkowników końcowych systemu.

Dzięki technologiom informatycznym oraz możliwościom technicznym wdrożenie modułu e-RBK pozwoli również na ewolucję w Policji w obszarze digitalizacji danych uzyskanych w ramach czynności procesowych. „Operowanie” na elektronicznej wersji kart sprawy pozwoli w szerszym stopniu wykorzystać zgromadzony materiał w aspekcie wykonywanych badań kryminalistycznych.

Wdrożenie ERCDŚ przyniosło pozytywne efekty dla służby dochodzeniowo-śledczej Policji. Odejście od papierowych ksiąg rejestrowych i przeniesienie czynności rejestracyjnych do elektronicznej ewidencji, to jeden z pozytywnych elementów wdrożenia ww. systemu, usprawniającego pracę policjantów w obszarze wykonywanych czynności procesowych. To także narzędzie niezbędne w aspekcie kontroli i nadzoru nad realizacją czynności służbowych w ramach prowadzonych postępowań.

Według założeń projektowych wdrożenie e-RBK będzie milowym krokiem w profesjonalizacji działań Policji i podniesieniu efektywności pracy w procesie dowodowo-wykrywczym. Ten nowy komponent ERCDŚ „domknie” proces elektronicznego obiegu informacji o zabezpieczonym w toku postępowania śladzie kryminalistycznym lub przedmiocie, począwszy od miejsca jego zabezpieczenia poprzez ewidencję na poziomie technika kryminalistyki/referenta sprawy, a kończąc na powołanym biegłym wykonującym specjalistyczną opinię. Rozbudowany o nowe funkcjonalności system stanie się jeszcze bardziej profesjonalnym narzędziem, niezbędnym w pracy każdego funkcjonariusza służby kryminalnej.

Bibliografia

- Kulicki, M. (1994). *Kryminalistyka. Wybrane problemy teorii i praktyki śledczo-sądowej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Gutekunst, W. (1974). *Kryminalistyka*. Wydawnictwo Prawnicze.
- Hanusek, T. (2002). *Kryminalistyka. Zarys wykładu*. Zakamycze.
- Hanusek, T. (2005). *Kryminalistyka. Zarys wykładu*. Zakamycze. Seria akademicka, wydanie V uaktualnione.
- Goc, M., Kwiatkowska-Wójcikiewicz, V., Wójcikiewicz, J. (2024). *Oblicza Kryminalistyki*. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne.
- Czeczot, Z., Tomaszewski, T. (1996). *Kryminalistyka ogólna*. Wydawnictwo Comer.
- Hołyst, B. (1993). *Kryminalistyka*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Hołyst, B., (2023). *Kryminalistyka*. Wolters Kluwer Polska.
- Jóźwiak, I., Kierski, K., Nowakowski, S., Zagził, D. (2019). *Policja Państwowa 1919–1939*. Teki Edukacyjne IPN.
- Kędzierska, G., Kędzierski, W. (2016). *Kryminalistyka, Wybrane zagadnienia techniki*. Wyższa Szkoła Policji w Szczecinie.
- Kitler, W. (2023), Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań teorii i praktyki problemu, *Wiedza Obronna*, Vol. 282 nr 1. <https://doi.org/10.34752/2023-f282>.
- Kopczewski, M. (2019). Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa – wybrane elementy. *Doctrina. Studia Społeczno-Polityczne*, nr 10(10), s. 103–122. <https://czasopisma.uph.edu.pl/doctrina/article/view/1336>.
- Tuziemek, W. (2022). *Powstanie i Rozwój Kryminalistyki*, Zeszyt 1, s. 55–63. <https://doi.org/10.24136/sepia.2022.004>.
- Oleś, D. (2024). *Policja Państwowa w II RP i jej rola w procesie karnym*. Pobrań z: <https://historykon.pl/policja-panstwowa-w-ii-rp-i-jej-rola-w-procesie-karnym/#:~:text=Policja%20Pa%C5%84stwowa%20w%20II%20RP%20i%20jej%20rola%20w%20procesie%20karnym%20-%20BB%20Historykon.pl> (dostęp: 12.02.2026).

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 636, 718.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 46, 304, 1178, 1420, 1872.
- Ustawa z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej, Dz. U. z 1919 r. Nr 61, poz. 363
- Zarządzenie nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 października 2020 r. w sprawie funkcjonowania Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych, Dz. U. KGP z 2025 r. poz. 3 z późn. zm.

Strony Internetowe:

- <https://minnie-kryminalistka.pl/definicja-kryminalistyki/> (dostęp: 12.02.2026)
- <https://apeiron.edu.pl/bezpieczenstwo-wewnetrzne-kluacz-do-stabilnosci-i-spokoju-spolecznego/> (dostęp: 12.02.2026)
- <https://www.dws-xip.com/wojna/2rp/ad8.html> (dostęp: 12.02.2026)
- <https://historykon.pl/policja-panstwowa-w-ii-rp-i-jej-rola-w-procesie-karnym/#:~:text=Policja%20Pa%C5%84stwowa%20w%20II%20RP%20i%20jej%20rola%20w%20procesie%20karnym%20-%20BB%20Historykon.pl> (dostęp: 12.02.2026)
- <https://policjapanstwowa.pl/index-9.htm> (dostęp: 12.02.2026)